

EU MOET VEEL DOMINANTER WORDEN

Door Joost van Mierlo

De Europese Unie staat in veel landen onder grote druk. De eurocrisis blijft doormodderen, het vluchtelingenprobleem zal deze zomer weer opspelen en van een gezamenlijke veiligheidspolitiek is absoluut geen sprake. Doormodderen is het grootste gevaar. Het is de hoogste tijd dat de EU haar ambities herdefinieert.

Dat stelt Giles Merritt. Hij is de oprichter van de invloedrijke denktank Friends of Europe. Als voormalig correspondent van The Financial Times is hij een van de Britten die wenst dat de EU een veel dominantere rol krijgt. Niet alleen om de economische groei in Europa aan te zwengelen, maar ook om het continent voor te bereiden op de toekomstige politieke onrust die het gevolg zal zijn van de enorme groei van de bevolking, vooral in Afrika. Daar zal het bevolkingsaantal de komende dertig jaar verdubbelen. Dat levert spanningen op, die aan de rand van Europa zullen worden uitgevochten. Dit zal onder andere tot een nieuwe toestroom van immigranten leiden. Niet alleen is dat geen probleem in de ogen van Merritt, het is zelfs wenselijk. Alleen met 50 tot 100 miljoen nieuwkomers kan Europa zijn status als economische grootmacht in stand houden.

Merritt schreef recent een boek, *Slippery Slope*, over zijn inzichten. Tijdens een voordracht aan de London School of Economics licht hij zijn standpunten toe.

‘De meeste aandacht in de discussie over de toekomst van Europa gaat dezer dagen uit naar de discussie over het Britse lidmaatschap van de Europese Unie. Maar dat is niet de meest wezenlijke uitdaging voor de

Europese Unie. En zelfs de eurocrisis is dat niet. Er is iets veel wezenlijkers aan de hand, namelijk de verandering die plaatsvindt in de wereldeconomie. Daar stormt het op het ogenblik.

Het gaat dan bijvoorbeeld om de veranderingen in de komende dertig jaar, tot aan het midden van deze eeuw. Op dit moment leveren de landen in de Europese Unie nog meer dan een derde, om precies te zijn 34%, van het totale wereldinkomen. Iedereen heeft de mond vol over de opkomst van Aziatische landen. Maar op dit moment leveren die nog een aandeel dat aanzienlijk lager is, namelijk 22%.

Als we naar de situatie in het midden van deze eeuw kijken, zullen de rollen echter omgedraaid zijn, als we de meest betrouwbare voorspellingen mogen geloven. Aziatische landen zullen tegen die tijd meer dan de helft, 54%, van het wereldinkomen leveren. Het aandeel van de Europese landen is teruggebracht naar 18%.

Voor een deel is die daling een gevolg van een relatief kleinere bevolking. Dat is niet de enige belangrijke verandering in Europa. Crucialer is wellicht nog dat de Europese bevolking tegen die tijd aanzienlijk is verouderd. Op dit moment zijn er nog vier personen aan het werk voor iedere Europese gepensioneerde. Over dertig jaar zal dat aantal zijn teruggebracht naar twee werkenden voor iedere gepensioneerde.

Het is volstrekt onduidelijk hoe dat betaald moet worden. Het pensioensysteem kraakt op dit moment al aan alle kanten. Laat staan als het voor de uitdagingen komt te staan die onherroepelijk volgen.

Het pensioensysteem kraakt op dit moment al aan alle kanten. Laat staan als het voor de uitdagingen komt te staan die onherroepelijk volgen.

Op dit moment behoren vier Europese landen nog tot de tien sterkste economieën ter wereld. Halverwege deze eeuw zal geen enkel Europees land meer tot de top tien behoren. In ieder decennium zal een van de Europese landen uit de top tien verdwijnen. Het zal niemand verbazen dat Duitsland het laatste land zal zijn dat zijn top tien positie verliest.

Dit zijn krachtige bewegingen. Het is voor geen enkel individueel land mogelijk om de uitdagingen op eigen kracht aan te gaan. Nee, inderdaad, dus ook niet voor het Verenigd Koninkrijk. Een Brexit is een ramp voor het land.

De enige oplossing voor Europa zou een aanzienlijk toenemende immigratie zijn. Het afgelopen jaar zijn er 1 miljoen mensen de Europese Unie binnengestroomd. Dat heeft voor aanzienlijke problemen gezorgd. Maar de realiteit is dat het aantal immigranten nog veel sterker toe zal moeten nemen. Minstens het dubbele aantal is nodig. Alleen met een massale immigratie van 50 tot 100 miljoen extra mensen, zal Europa in staat zijn om het verval van de economische positie tegen te houden.

Mensen zeggen dat Europa al overbevolkt is. Dat is echt regelrechte onzin. China is dichter bevolkt dan Europa. En mensen zeggen ook dat die immigratie niet mogelijk is omdat het tot enorme werkloosheid zal leiden. Maar dat is een vertekening van het beeld van de huidige werkloosheid. Die valt deels te verklaren door het feit dat een deel van de beroepsbevolking de transitie naar de nieuwe eisen van werkgevers nog altijd niet heeft gemaakt. Het verdwijnen van de arbeidsintensieve industrieën heeft voor grote problemen gezorgd. Maar dat betekent niet dat er geen nieuwe banen zijn.

De Europese Unie zou een voortrekkersrol in de transitie moeten spelen. Dat gebeurt op dit moment volstrekt niet. Als je een vergelijking met de scheepvaart zou moeten maken, dan is de Europese Unie gebouwd als een mooi-weer-scheepje. Het weet zichzelf geen raad in de barre weersomstandigheden van dit moment.

Dat bleek afgelopen jaar bijvoorbeeld bij de migrantencrisis. Toen werd duidelijk dat ook het solidariteitsprincipe, het laagje vernis dat altijd over het Europese project was geverfd, niet langer zichtbaar was. Binnen de EU was er niemand die ervoor kon zorgen dat de koppen van de regeringsleiders bij elkaar werden gestoken.

Dat was eind jaren tachtig en begin jaren negentig anders. Dat was de glorie tijd van de Europese Unie.

Het waren de jaren waarin Jacques Delors president was van de Europese Commissie. Ik werkte in die jaren als correspondent van de Financial Times in Brussel. Ik herinner me mijn eerste interview met Delors. We beschouwden hem als een mislukte Franse minister van Financiën. Hij maakt op mij de indruk van een soort gemoedelijke directeur van een plaatselijk bankfiliaal.

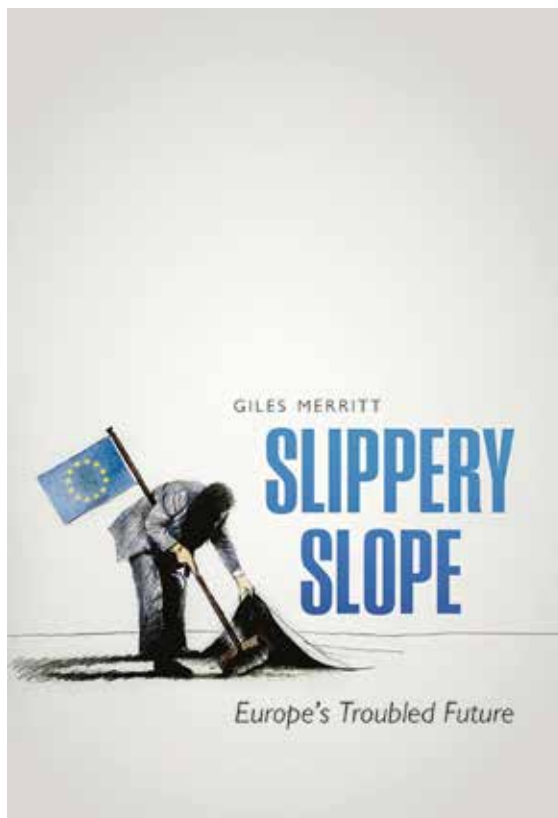
Maar schijn bedriegt. Delors zorgde ervoor dat een enorme progressie werd gemaakt binnen het Europese project. Hij was bijna persoonlijk verantwoordelijk voor de situatie waarbij er onderlinge afspraken werden gemaakt.

Foto: Archive Friends of Europe/Flickr, Photographer Laurent Achédjian

CV

- 1968 In dienst bij The Financial Times
- 1972 Correspondent voor The Financial Times in achtereenvolgens Belfast, Parijs en Brussel
- 1982 Boek: 'The World out of Work'
- 1984 Columnist International Herald Tribune
- 1991 Boek: 'Eastern Europe and the USSR: The Challenge of Freedom'
- 1999 Oprichter en secretaris generaal Friends of Europe
- 2005 Oprichter en hoofdredacteur Europe's World
- 2016 Boek: 'Slippery Slope'

De president van de Europese Commissie hield regeringsleiders persoonlijk verantwoordelijk voor het feit dat ze zich niet aan die afspraken hielden. Desnoods kapittelde hij hen in openbare toespraken.

Daar is op dit moment geen sprake meer van. Dat heeft voor een deel te maken met de vrees van regeringsleiders dat er weer een krachtige president van de Commissie op zal staan. In de afgelopen twintig jaar zijn voortdurend vriendelijke ja-knikkers benoemd.

Het is niet eenvoudig om de problemen van Europa op te lossen. Een deel van het probleem is de anonimiteit van het Europese Parlement. Het zou volgens mij heel goed zijn als nationale parlementariërs een dubbel mandaat krijgen. Ze nemen dan tevens zitting in het Europese Parlement. Op die manier voorkom je dat de discussie in Brussel verzandt in eindeloze gedetailleerde procedures over irrelevante zaken. Het voorkomt ook

Op dit moment behoren vier Europese landen nog tot de tien sterkste economieën ter wereld. Halverwege deze eeuw zal geen enkel Europees land meer tot de top tien behoren.

dat de relatie tussen Europese parlementariërs en de Brusselse bureaucratie te hecht wordt.

Belangrijker is echter dat Brussel zich bezig gaat houden met wezenlijke zaken. De EU moet dominant worden. Het budget kan verdubbelen of verdriedubbelen. Maar dan moet het geld wel juist worden besteed. Waarom wordt er nog zoveel Europees geld besteed aan landbouwpolitiek? Dat is een zaak die prima kan worden overgelaten aan nationale parlementen. De echt wezenlijke onderwerpen zijn een Europese industriepolitiek en een Europees veiligheidsbeleid.

Aan beide ontbreekt het. Enkele jaren geleden was er sprake van een mogelijke fusie tussen Airbus en British Aerospace. Dat zou een bedrijf hebben opgeleverd dat een wereldwijde marktleider had kunnen worden. Maar nationale parlementen bekommeren zich nog altijd om het beschermen van nationale kampioenen. Niemand in Brussel intervenueerde. Dat is tragisch.

Als het gaat om een gezamenlijk veiligheidsbeleid; daar ontbreekt het volledig aan. Europese landen zijn in slaap gesust door de bescherming van de Verenigde Staten. Toen het gevaar van de Koude Oorlog geweken was, hebben ze op grote schaal bezuinigd op hun defensie-uitgaven. Op dit moment is er dan ook een tandeloze defensie. En dat terwijl de veiligheid een van de belangrijkste onderwerpen voor de komende decennia is. Niet alleen vanwege het gevaar van Rusland. Maar vooral door de sterke bevolkingsgroei in Afrika. Dat levert tal van spanningen op, die aan de zuidgrenzen van Europa zullen worden uitgevochten. Waar in ieder geval geen behoefte aan is, is aan een nieuw soort masterplan vanuit Brussel. Daarvoor hebben de Brusselse bureaucraten op dit moment onvoldoende steun. Het gaat om initiatieven op het gebied van infrastructuur en innovatie.

Ik heb al gezegd dat een Brexit geen goede oplossing is. In ieder geval niet voor het Verenigd Koninkrijk. Misschien dat het voor de Europese Unie als een soort van koude douche kan werken. Het gevaar van een overwinning van het 'blijven'-kamp is dat alles gezapig door blijft gaan zoals het ging. De boel zou eens flink opgeschud moeten worden.' «

- Massale immigratie richting EU nodig.
- Europa heeft Defensie verwaarloosd.
- Landbouwpolitiek moet van Europese agenda.